

A VEGYES HÁZASSÁGOK SZABÁLYOZÁSA A MAI LATIN EGYHÁZJOGBAN

ERDŐ PÉTER¹

SOMMARIO. Regolamentazione dei matrimoni misti nel diritto canonico latino vigente. Dopo aver precisato la nozione del matrimonio misto secondo il Codice di Diritto Canonico (c.1124) l'autore fa cenno al problema dell'abbandono della Chiesa Cattolica con atto formale ribadendo che secondo la stragrande maggioranza dei canonisti e alcune Conferenze Episcopali i cosiddetti „Kirchenaustritte” registrati dalle autorità civili dell' area tedesca non sono da considerare come tali.

Il divieto dei matrimoni misti è rimasto nel codice anche se non si chiama più „impedimento”. Il nuovo Direttorio Ecumenico (N. 145) riconosce che – benchè tali matrimoni non sono da desiderare – i matrimoni misti possono avere effetti positivi sotto aspetto ecumenico.

Dopo questo vengono analizzate le condizioni per ottenere il permesso dell' ordinario locale per tali matrimoni. Viene messo in evidenza che si tratta della promessa dalla parte cattolica (c. 1125,1) e della certezza del fatto che l'altra parte è informata della medesima promessa (c. 1125,2). Come terzo elemento viene menzionato il dovere di istruire le parti circa gli scopi e le proprietà essenziali del matrimonio (c. 1125,3).

Rispetto alle modalità della promessa e dell' attestazione della conoscenza di questo fatto da parte dell' altro contraente le Conferenze Episcopali hanno la facoltà di emettere regole di dettaglio (c. 1126). Non vengono però autorizzate di pretendere una promessa anche dalla parte non cattolica.

Nella parte finale viene analizzato il problema dei casi in cui per inesistenza o inerzia della Conferenza Episcopale tale diritto può essere esercitato dal singolo vescovo diocesano.

Az alábbiakban nem egyszerűen az egyetemes kánonjog vegyes házasságokra vonatkozó szabályait kívánjuk bemutatni, hanem kitérünk az ezen a téren lehetséges és szükséges részleges egyházi szabályozásra is. Ez utóbbi különös nehézséget jelentett azokban az időkben, amikor bizonyos részleges szabályalkotásra jogosult szervek – így elsősorban a Püspöki Konferencia – egyes szocialista országokban nem léteztek vagy nem tudták feladatukat gyakorolni. Különösen olyan területeken vetett fel ez kényes

¹ A szerző egyházjogász, a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora, a székesfehérvári egyházmegye segédpüspöke, számos kánonjogi írás szerzője.

kérdéseket, ahol több keresztény felekezet hívei éltek együtt, amint ez például itt, a Gyulafehérvári Főegyházmegye területén is jellemző.

A vegyes házasság fogalma

Vegyes házasságnak (*matrimonium mixtum*) az olyan házasságot nevezzük, mely két keresztény között jön létre, akik közül az egyiket a *katolikus egyházban keresztelték vagy keresztelés után oda felvették, és onnan formális aktussal nem távozott*, a másik pedig *olyan egyháznak vagy egyházi közösségnek a tagja, mely nincs teljes közösségben a katolikus egyházzal* (1124. k.). Az 1917-es CIC 1060. kánonjában a vegyes vallás még tiltó akadály néven szerepelt, s terjedelme is némileg eltért a jelenlegitől, hiszen azt a katolikusnak keresztelt vagy áttért személyt is kötötte, aki később formális aktussal távozott. A formális aktussal való távozás szerteágazó problémáját az alábbiakban nem kívánjuk részletezni, megelégszünk annak leszögezésével, hogy ezen általában hivatalos egyházi cselekményt értenek, s hogy a németországi ún. állami kilépéseket az Egyházból több jelentős katolikus ország püspöki konferenciája nem fogadja el ilyenek és így az erről Németországból érkező egyházi értesítéseket nem anyakönyvezi. A kérdés pontosabb meghatározását a Pápai Törvénymagyarázó Tanácstól várhatjuk.

Noha a zsinat után átmeneti terminológiai bizonytalanság keletkezett, melyet elsősorban a *Matrimonia mixta* kezdetű motu proprio szóhasználata váltott ki (1970. III. 31, pr.: *AAS* 62, 1970, 257: „*Matrimonia mixta, id est matrimonia inita a parte catholica cum parte non catholica sive baptizata sive non baptizata*”), a dolog lényegét illetően az egyházjog ekkor is fenntartotta azt az alapvető különbséget, mely a katolikus és nem keresztény közti érvénytelenítő házassági akadály (*disparitas cultus*, valláskülönbség) és a katolikus és más keresztény közti házasságot tiltó akadály (*mixta religio*, vegyes vallás) között az 1917-es CIC szerint fennállt. Mivel a hatályos CIC-ben tiltó akadályok már nincsenek, a vegyes házasságoknak külön fejezetet szentelt a törvényhozó.

Egyébiránt a pogányokkal való házassággötés elutasítása a zsidók és pogányok közti házasság ősi tilalmából kiindulva kezdettől jellemzi az Egyházat. Ennek az alapvető tilalomnak a folyamánya már az ókorban is az eretnekekkel való házasodás tilalma, valamint a középkorban a valláskülönbség érvénytelenítő akadályának intézményes megszilárdulása².

A hatályos CIC visszatér a vegyes házasság pontosabb fogalmához, mikor a katolikus Egyházban megkeresztelt vagy oda felvett (vö. 11. k.)³ fél más kereszténnyel kötött házasságát érti rajta (vö. 1124. k.). Ugyanilyen értelemben használja a szót az új Ökumenikus Direktórium is (Pont. Cons. Christ. Unit., Directorium *La recherche de l'unité*, 1993. 03. 25, nr. 143: *AAS* 85, 1993, 1091; magyarul: Római Dokumentumok IV., 82).

² ERDŐ P., *I matrimoni misti nella loro evoluzione storica (La disparità di culto)*, in *I matrimoni misti* (Studi giuridici 47), Città del Vaticano 1998, 11-22.

³ ERDŐ P., *Il cattolico, il battezzato e il fedele in piena comunione con la Chiesa cattolica. Osservazioni circa la nozione di "cattolico" nel CIC (a proposito dei cc. 11 e 96)*, in *Periodica* 86 (1997) 213-240.

A vegyes házasság tilalma⁴

A fenti értelemben vett vegyes házasságokról az Egyházi Törvénykönyv úgy rendelkezik, hogy tilosak (de nem érvénytelenek) az illetékes egyházi hatóság kifejezett engedélye nélkül (1124. k.). Ez a tilalom – mely mind a házasulandókhöz, mind az esketőhöz szól – már nem viseli az akadály nevet. Célja a katolikus fél hitének, valamint a gyermekek katolikus nevelésének védelme. Ha valaki a tilalom ellenére mégis ilyen házasságot kívánna kötni, erre a *helyi ordinárius* megfelelő és ésszerű okból *engedélyt* adhat (tehát már nem felmentést, mint a hajdani tiltó akadály alól) az 1125. kánon szerint.

Az egyházi törvényhozó tehát nem azonosul azokkal a véleményekkel, amelyek szerint a vegyes házasságokat nem kerülni, hanem inkább bátorítani kell, mert ez segítené elő az ökumenikus közeledést. Sőt nem csupán a katolikus hit megőrzése és továbbadása szempontjából, hanem magának a házastársi közösségnek az érdekében is kívánatosabbnak tartja a katolikusok közötti házasságot. Az új Ökumenikus Direktórium szerint:

„Az Egyház fő törekvése minden házasságban az, hogy megőrizze a felbonthatatlan házastársi kötelék és a belőle fakadó családi élet hűségét és stabilitását. A személyek házas állapotot alkotó tökéletes egysége és teljes életközössége könnyebben biztosítható, amikor a házastársak ugyanahhoz a hívő közösséghez tartoznak. Az élet és a dialógusok tapasztalatai mutatják, hogy a vegyes házasságok gyakran jelentenek nehézséget a házastársaknak és gyermekeiknek a hit megőrzésében, az elkötelezett kereszténységben és a családi élet összhangjában. Ezek miatt ajánlani és segíteni kell az azonos közösséghez tartozó személyek közötti házasságkötést” (nr. 144): AAS 85, 1993, 1091-1092: magyarul Római Dokumentumok VI, 82).

Ugyanakkor a Direktórium elismeri, hogy a vegyes házasságok sajátos nehézségeik ellenére rendelkeznek több olyan tulajdonsággal, melyek támogatása belső jelentőségük és az ökumenikus mozgalomra való hatásuk miatt egyaránt hasznos.

„Ez leginkább akkor válik nyilvánvalóvá, amikor mindkét fél hűségesen teljesíti vallásos kötelezettségeit. A közös keresztiség és a kegyelem dinamikus ereje az ilyen házasságokban alapot és okot ad a házastársaknak arra, hogy megéljék a lelki és erkölcsi értékekben való közösséget” (nr. 145: uo.; vö. PC 78).

Az engedély feltételei

A helyi ordináriusnak a vegyes házasság megkötésére az engedélyt, még ha megvan is a szükséges *megfelelő és ésszerű ok*, csak akkor szabad megadnia, ha teljesülnek az alábbi feltételek:

1) A *katolikus fél* kinyilvánítja, hogy kész a hittől való eltávolodás veszélyeit elhárítani, és megígéri, hogy *erejéhez képest mindent megtesz* azért, hogy *minden gyermekét a*

⁴ A tilalom történetéhez és jelenlegi arculatához lásd HEINEMANN, H., *Die konfessionsverschiedene Ehe*, in *Handbuch des katholischen Kirchenrechts*, Hrsg. v. Listl, J. - Schmitz, H., Regensburg 1999, 966-980.

katolikus egyházban kereszteljék és neveljék (1125. k. 1; vö. MP *Matrimonia mixta*, 1970. III. 31, nr. 4: *AAS* 62, 1970, 261).

A gyermeknevelési kötelességről már a *Matrimonia mixta* általános része kijelentette, hogy „nem problémamentes, hiszen a gyermeknevelés mindkét szülő kötelessége az összes ide tartozó kötelezettséggel együtt” (uo. 259; vö. 1135–1136. k.). Ezért a Magyar Püspöki Kar már 1971. VI. 16-i lelkipásztori tájékoztatásában (1, c) kijelenti: „Mint komoly értéket kell számításba venni a családi együttlét egységét, amihez a házastársaknak ismét természetadta joguk van, és ugyanezt kívánja meg a gyermek java is. Így tehát el kell kerülni mindazt, ami a gyermek nevelésével kapcsolatban esetleg a házastársak elválásához vezetne”. Ha a katolikus fél az előírt ígéretet nem hajlandó megtenni (pl. olyan megállapodást köt, hogy a gyermekek az azonos nemű szülő vallását követik), az ordináriusnak nem szabad a házasságkötéshez engedélyt adnia. Ha mégis megadná, az engedély érvényes, tehát a házasságkötés a felek és az eskető számára megengedett lenne.

2) *Biztosnak kell lennie*, hogy a katolikus félnek ezekről az ígéreteiről és a belőlük fakadó kötelezettségeiről a *másik félnek valóban tudomása van*. Ennek érdekében a katolikus fél által teendő ígéretekről a másik felet idejében értesíteni kell (1125. k. 2).

3) *Mindkét felet meg kell tanítani* a házasság céljaira és lényegi tulajdonságaira, melyeket egyik fél sem zárhat ki (1125. k. 3). Éppen ezért szükséges, hogy az a nem katolikus személy is halljon erről, aki esetleg neveltetése folytán annyira másként vélekedik ebben a tekintetben, hogy az már az akaratát is meghatározhatná, s így „szinlelt beleegyezés” (vö. 1101. k.) forrásává válhatna. A II. Ökumenikus Direktórium tágabb lelkipásztori összefüggésben is hangsúlyozza, hogy mindenki, „de elsősorban a papok, a diakónusok s a lelkipásztori munkában segítők állandó kötelessége, hogy tanítást és támogatást nyújtsanak a katolikus házastársak hitéletében, s a vegyes párnak a házasságra való felkészülésben, a házasság megkötésekor és közös életük során... Amennyiben hasznosnak látszik, a megyéspüspökök, a keleti katolikus egyházak szinódusai és a püspöki konferenciák részletesebb elirányítást adhatnak e lelkipásztori szolgálathoz” (nr. 146: *AAS* 85, 1993, 1092; magyarul: Római Dokumentumok VI, 82–83). E felkészítés során figyelmeztetni kell a jegyeseket, hogy keressék, ami az egységre és az összhangra vezet, de ügyelniük kell arra is, nehogy a létező különbségeket alábecsüljék, s kerülniük kell a vallási közömbösséget (uo. nr. 148).

Az ígéret módja

A vegyes házasság engedélyezéséhez szükséges nyilatkozatok és ígérek megtételének módját és azt, hogy miképpen legyenek ezek külső fórumon is igazoltak, valamint, hogy a nem katolikus fél hogyan értesüljön róluk, a *püspöki konferenciák* határozzák meg (1126. k.).

Hazánkban a Püspöki Kar előírta, hogy a katolikus fél ígéretének *írásban* kell történnie, mégpedig megszabott formula szerint. Ennek a formulának van egy záradéka, melyet csupán a plébánosnak kell aláírnia. Ez a záradék hivatott annak *igazolására*, hogy a

nem katolikus jegyesnek a katolikus fél ígéretéről tudomása van. (*A Magyar Püspöki Konferencia Kiegészítő Szabályai az Egyházi Törvénykönyvhöz*, Budapest, 1994, 7–8, 11. cikkely).

A II. vatikáni zsinat után előtérbe került a szemlélet, amely a részegyházaknak, egyházmegyéknek, az egymás mellett élő egyházmegyék közösségének – amely például egy püspökkari konferenciában kifejeződik, noha a konferencia nem az egyházmegyék összessége csak a püspökök csoportja – tehát ezeknek az egységeknek nagyobb önállóságot biztosít. Éppen ezért az egyetemes egyházjog kifejezetten is utal számos helyen arra, hogy ebben vagy abban a témában a megyéspüspöknek vagy a püspöki konferenciának kell szabályt alkotnia. Nem egyforma azonban az egyes püspökök és a püspöki konferencia lehetősége részleges jogszabályok kiadására. Az egyes megyéspüspök ugyanis – mint a *Christus Dominus* kezdetű határozatban a II. vatikáni zsinat hangsúlyozottan is tanítja – rendelkezik egyházmegyéjében mindazzal a hatalommal, ami lelkipásztori feladatának gyakorlásához szükséges, kivéve azokban az ügyekben, amelyeket a jog vagy a pápa határozata más egyházi hatóságnak tart fenn. Tehát a püspöki törvények, így például az egyházmegyei zsinat nyomán született püspöki előírások nem szorulnak római felterjesztésre vagy jóváhagyásra, hanem a főpásztor saját hatáskörében kihirdetheti őket. Témájuk is bármi lehet, ami az Egyház teológiai valóságával összhangban áll, és a magasabb egyházi törvényhozók jogszabályaival nem ütközik. A püspöki konferenciák természetüknél fogva nem rendelkeznek ilyen széleskörű hatalommal. Nem is törvényhozó szervek, hanem a püspökök tanácskozásának, nézetegyeztetésének intézményei. Ez persze távolról sem jelenti azt, hogy csekély volna a jelentőségük. A gyakorlatban mindenütt a latin Egyházban mégiscsak mintegy új hierarchikus szintet látszanak képviselni az egyes püspökök és az Apostoli Szentzsék között. Kétségtelenül bennük is megnyilvánul valami abból az érületbeli kollegialitásból (*collegialitas affectiva*), amely a püspökszentelésben kapott küldetés egyetlen egyházmegyén túlra mutató jellegéből következik. Jogszabályt csak azokban a témákban alkothatnak, amelyekben őket erre az egyházjog vagy az Apostoli Szentzsék külön felhatalmazza. Ezek a szabályok azonban technikai szempontból is normakontroll alá esnek, tehát fel kell őket terjeszteni az Apostoli Szentzsékhez, ahol csak azt vizsgálják meg, hogy nem ellenkeznek-e az egyetemes joggal, s megadják a „*nihil obstat*”-ot. Ezután ki lehet hirdetni őket az adott területen.

A házasságjoggal kapcsolatban szintén születtek érdekes és jellemző püspökkari rendelkezések. Magyarországon viszonylag sok a vegyes házasság. Ezeket a helyzeteket kellő tapintattal, de pasztorális felelősséggel kell kezelni. A Püspöki Konferencia előírta, hogy hogyan adja meg a katolikus fél a nyilatkozatot, amit az Egyház kíván, arról, hogy erejéhez képest mindent megtesz, hogy a saját hitét megőrizze és a gyermekek katolikus neveléséről gondoskodjék. De szabályozásra kerültek azok a lehetőségek is, amelyek például vegyes házasság esetén a kánoni forma alól való felmentésre vonatkoznak. Ha a katolikus fél megkapja a felmentést a püspöktől, akkor lehetséges, hogy a polgári esküvőt a katolikus Egyház is érvényesnek ismerje el, bár az egyik fél katolikus vallású. Ilyenkor azonban a püspökkari rendelkezés meghagyja, hogy a házasságkötéshez valamilyen

vallásos szertartás is járuljon. Ebből is kitűnik, hogy a forma alól való felmentés háttérben inkább ökumenikus szempontok állnak. Persze ezek különleges esetek. Kellő indokokra van szükség, amiket a püspökkari szabályok fel is sorolnak. Ennek az oknak súlyos oknak kell lennie az új Ökumenikus Direktórium szerint (nr. 154), a CIC 1127. k. 2. §-a szerint pedig ennek az oknak olyan súlyos nehézségnek kell lennie, ami annak útjában áll, hogy a kánoni formát megtartsák. Ez a szigorúbbnak hangzó előírás kétségtelenül az irányadó, hiszen az Egyházi Törvénykönyv (Codex) előírásai valódi egyházi törvény jellegűek, a direktórium viszont csak végrehajtási jogszabálynak minősül. (vö. 33. k. 1. §; – decretum generale executorium) és érvénytelenek lennének azok az előírásai, amelyek a törvényekkel ellenkezének.

Térségünk egyik jellemző problémájához érkeztünk el ezzel. Az eddigi években, sőt évtizedekben, hazánkban – nagyon kevés, főként liturgikus kivételtől eltekintve – alig voltak olyan püspökkari jogszabályok, melyeket a Szentszék előzetes felülvizsgálata után, mint ilyeneket hirdettek volna ki. Azokról a témakörökről, melyeket az egyetemes egyházjog szerint a püspöki karoknak kell szabályozniuk, a püspöki karok kétharmados többséggel dönthetnek. Ezt követően a szentszéki jóváhagyás és a kihirdetés után azonban mindenkire kötelezőek, az egyes püspökök nem változtathatják meg őket. Ha viszont ilyen döntés nem születik, akkor – legalább is ezen témakörök többségében – az egyes püspökök általános törvényhozói jogosultsága elevenedik fel. Csakhogy az egyes püspökök ezt az egyéni hatalmukat a konferencia keretében együttesen is gyakorolhatják. Ilyenkor azonban csakis egyhangúan határozhatnak, s az így elfogadott normától bármelyik püspök a maga egyházmegyéjében bármikor eltérhet. Természetesen a püspöki kar hatáskörébe utalt témák többségében igen komoly ok szükséges ahhoz, hogy továbbra is az egyes püspökök döntsenek (ahol erre jogilag egyáltalán lehetőség van). Az új püspökkari szabályok megjelenése mindenesetre a világegyház döntő többségére jellemző normális jogalkotói tevékenység meglevenedését tanúsítja.

Konkréten a Gyulafehérvári Főegyházmegyében sokáig gyakorlati nehézséget jelentett az a tény, hogy még nem volt püspöki konferencia a területen, viszont az 1126. kánon szerint éppen a püspöki konferenciára tartozott volna annak a módnak a meghatározása, hogy hogyan kell a vegyes házasságok engedélyezéséhez szükséges ígéreteket és nyilatkozatokat megtenni. Így az egyházmegyében a püspök határozta meg ezeknek az ígéreteknek a formáját. Ebben szerepelt az is, hogy a katolikus fél ígéretéről szóló iratot a nem katolikus félnek is alá kellett írnia. Az előírás törvényesnek volt tekintendő, hiszen általánosságban a megyéspüspök feladata az egyetemes törvények végrehajtása módozatainak szabályozása (381. k. 1. §). Mivel a püspöki konferenciának a vegyes házasságok előtti ígélet tekintetében erre adott törvényi felhatalmazás nem zárja ki a püspök hasonló (de a vonatkozó püspökkari szabályokkal mint magasabb joggal nem ellenkező – vö. 135. k. 2. §) tevékenységét, hiszen ehhez, mivel inhabilitáló törvény lenne, kifejezett törvényhozói rendelkezés volna szükséges (vö. 10. k.), nyilvánvaló, hogy püspöki konferencia hiányában a püspök szabályozási joga érintetlen marad. Kérdés azonban, hogy a Codex által kívánt ígélet formáit meghatározó püspöki rendelet

kiszélesíthette-e a CIC-ben lévő előírás tartalmát, s megkövetelhetette-e, hogy a nem katolikus fél ne csupán értesülésének bizonyosságaként írja alá a katolikus fél ígéretét, hanem maga is kötelezettséget vállaljon annak tiszteletben tartására, ami már a régi reverzálisra emlékeztet. Az 1058. kánon szerint az embernek a házasságkötéshez általános joga van, hacsak a jog el nem tiltja tőle. E jog gyakorlását szorítják meg a tisztán egyházi házassági akadályok. Ezért az akadályokat szoroson kell értelmezni (18. k.), nem pedig kiterjesztőleg. Új házassági akadályt (vagyis általános hatályú törvényt, mely állandó és a házasság érvénytelenségét eredményezi, hiszen a mai jog tiltó akadályt már nem ismer) csak a legfőbb egyházi hatóság létesíthet (1075. k. 2. §). Tilalmat viszont, de csak súlyos okból és nem állandó jelleggel, hanem csak bizonyos ideig, és nem általános jelleggel, hanem csak különös esetben, a helyi ordinárius is kimondhat (1077. k. 1. §). Kérdés, hogy a nem katolikus fél beleegyező aláírásának megkövetelése ilyen tilalomnak volt-e tekinthető. Úgy tűnik, igen, bár ezt magának a püspöki rendelkezésnek a pontos szövege alapján lehet csak eldönteni⁵.

A vegyes házasság formája

Mint a forma kötelezettségével kapcsolatban már említettük, a vegyes házasságokat is kánoni formában kell megkötni, de a forma alóli felmentés lehetőségei nagyobbak, mint a tiszta katolikus párok esetében. Ezt a felmentést a forma alól a katolikus fél helyi ordináriusa megadhatja a házasságkötés helye szerint illetékes helyi ordinárius megkérdezésével (1127. k. 2. §). Ám valamilyen nyilvános házasságkötési forma ilyenkor is szükséges a házasság érvényességéhez (*A Magyar Püspöki Konferencia Kiegészítő Szabályai az Egyházi Törvénykönyvhöz*, Budapest, 1994, 11. cikkely, V.).

Az Egyházi Törvénykönyv kifejezetten *tiltja*: 1) a kánoni formában való házasságkötés *előtt* vagy *után* ugyanannak a házasságnak *más vallásos szertartás* keretében beleegyezés-nyilvánítással vagy megújítással történő „megkötését” (1127. k. 3. §); 2) olyan vallásos szertartás végzését, melyben *a katolikus közreműködő és a nem katolikus lelkész* egyszerre veszik ki a felek beleegyezését úgy, hogy mindegyikük a saját szertartását végzi (uo.).

Az egyszerre vagy egymás után két vallás szerinti házasságkötés tilalma nem zárja ki azt, hogy a katolikus szertartáson jelenlevő más felekezetű lelkész vagy a – forma alóli felmentés esetén – nem katolikus szertartáson jelenlevő katolikus pap a szertartás után imát végezzen vagy áldást adjon (vö. SC Fid, Instr., *Matrimonii sacramentum*, 1966. III. 18, nr. V: *AAS* 58, 1966, 238). Ezt az új Ökumenikus Direktórium is határozottan megismétli (nr. 156–157).

⁵ Vö. ERDŐ P., *La partecipazione sinodale al governo della Chiesa. Problemi circa gli organi sinodali con potere di governo*, in *Ius Ecclesiae* 10 (1998) 103.

A vegyes házasságok lelkipásztori gondozása

A helyi ordináriusok és a többi lelkipásztorok kötelesek gondoskodni arról, hogy a katolikus házaspár és a vegyes házasságból született gyermekek megkapják a lelki támogatást kötelezettségeik teljesítéséhez, és ugyanakkor a házastársak is segítségben részesüljenek házastársi és családi életük egységének erősítésére (1128. k.). Ennek a lelkipásztori támogatásnak a módjára nézve a *Matrimonia mixta* utal arra: kívánatos, hogy a katolikus lelkipásztorok vegyék fel a kapcsolatot más felekezetek lelkészeivel az őszinte becsületesség és bölcs bizalom szellemében (nr. 14: *AAS* 62, 1970, 262; magyarul: *Házasságjog II. félév. Perjog* [Hittudományi Főiskolai Jegyzetek, Nyíregyháza] 1978, 68). Ehhez a Magyar Püspöki Kar 1971. VI. 16-i rendelkezése XII. pontjában hozzáfűzi, hogy ilyenkor „komoly és különleges jegyesoktatás végzendő”, a házasságkötés után pedig a lelkipásztornak figyelemmel kell kísérnie ezeket a házasságokat, meg kell látogatnia a családokat, a katolikus felet pedig jó példa adására kell buzdítania (uo. 72).

A vegyes házasság szabályainak alkalmazása más házasságokra

A vegyes házasságok engedélyezésének feltételeiről szóló előírásokat (1125–1126. k. a biztosítékok kifejezési módjáról szóló püspökkari előírásokkal együtt) kell követni akkor is, amikor nem a szoros, technikai értelmében vett vegyes házasságról, hanem *valláskülönbség* akadály alóli *felmentésről* van szó (1086. k. 2. §). Az 1129. kánon szerint a valláskülönbség akadály alóli felmentéssel kötendő házasságokra alkalmazni kell ezenkívül a vegyes házasságok formájáról, a forma alóli felmentés lehetőségéről, az egyidejű vagy egymás utáni különböző esketési szertartások tilalmáról, valamint az ilyen házasságok különleges lelkipásztori támogatásáról szóló előírásokat is (1127–1128. k.).

Az olyan katolikus személy házasságához, aki a *katolikus hitet közismerten elhagyta* a helyi ordinárius az engedélyt a vegyes házasságok engedélyezéséhez az 1125. kánonban leírt feltételek értelemszerű megtartásával adhatja csak meg (1071. k. 2. §).